

ري الأرواح الضالمة باتباع «قواعد العشق الأربعين» لإليف

شافاق

AŞKA SUSAYAN RUHLAR İÇİN ELİF ŞAFAK'TAN AŞKIN KIRK KURALI*

*Memduh Ferrâc Nâbi**/Çev. :M. Mücahit ASUTAY****

Öz

Bu çalışmada Elif Şafak'ın "Aşk" romanı, anlatıcı kişiler, romanda kullanılan teknikler, romanın yapısı ve yazarın okuyucuya iletmek istediği mesajlar ele alınmıştır. Bunun yanı sıra mekân, zaman ve karakter tahlillerine de yer verilmiştir. İç içe geçmiş iki romanda birbirinden oldukça farklı mizaçlara sahip olan dört önemli karakter bulunmaktadır. Bu iki romanda yer alan öyküler, farklı tarihî dönemlerde ve farklı coğrafyalarda geçmektedir. Yazar, iki dünyayı birleştirerek, okuyucuyu, sürükleyici bir anlatıyla mutasavvıfların dünyasına götürür. Romandaki olaylar tek bir süreçte devam etmez. Olaylar, roman kahramanının el yazması bir romanı okumaya başlamasıyla çift boyutlu bir hale gelir. Mevlânâ ile Şems arasındaki ilişki, romanın diğer karakterlerinin bakış açılarıyla tasvir edilmiştir. Leyla ve Halife Harun Reşidin öyküsü, Hz. Musa ile Hz. Hızır'ın kıssası, Şems'in anlattığı diğer hikâyeler gibi araya ilgisiz hikâyelerin sokulmuş olması, bin bir gece masallarının teknik yapısını anımsatmaktadır. Romanın giriş kısmından sonraki dört bölümün her biri, başlığını yaşamdaki dört elementten alır: Toprak, su, rüzgâr ve ateş. Bölüm başlıkları, okuyucuya bölümün atmosferine girmesi ve romanın kurmaca dünyalarında dolaşması için anahtarlar verir.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Şems, Aşk, Tasavvuf, Roman.

* Memdûh Ferrâc Nâbi, Reyyu ervahi'z-zâmie bi-ittibâ'i "kavâ'idu'l-işk el-erbe'un" li Elif Şafak, *Mecelle-tu'l-İmârât es-Sekâfiyye*, sy. 18, Dubai 2013.

** Yrd. Doç. Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belagati ABD.

*** Yrd. Doç. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Arap Dili ve Belagati ABD., mucahitasutay@hotmail.com.

**The Forty Rules Of Love From Elif Şafak For Thisty Souls To Love
Abstract**

In this study, Elif Şafak's novel "Aşk" was examined in aspects of the techniques used in the novel, the structure of the novel and the messages which the author wants to convey to the readers. In addition, the novel was analyzed in terms of location, time and characters. There are four important characters intertwined with very different temperaments from each other in the two novels. The stories in these two books take place in different regions and in different historical periods. The author combines two worlds with a gripping narrative and takes the reader to the world of the sufis. Events become a double-dimensioned position with the protagonist beginning to read a manuscript novel. The novel was built with many processes and a multilayered structure. The relationship between Shams and Rumi, is depicted with the point of view of other characters of the novel. Like the story of Layla and caliph Harun Rashid, Prophet Moses and Khidr parable and other unrelated stories told by Shams recall us the technical structure of the thousand and one nights tales. Each of the four chapters of the novel, after introduction, takes its title from the four elements of life: Earth, water, wind and fire. Section headings, give the keys to the reader to enter the atmosphere of the section and to travel in the world of fiction novel.

Keywords: Rumi, Shams, Love, Mysticism, Novel.

I.

1971 yılında Strazburg/Fransa'da dünyaya gelen Elif Şafak, filozof bir baba olan Nuri Bilgin ve Şafak Atayman'ın kızıdır. Soyadını annesinin adından almıştır. Diploması alanında çalışan annesinin, işi gereği birçok ülkede bulunması Elif Şafak'ın kültürel hayatının şekillenmesinde önemli ölçüde etkili olmuştur. Elif Şafak Türkçe adıyla "Aşk", Arapça başlığıyla "el-Kavâ'idu'l-Erbe'ûn fi'l-İşk" (Aşkta Kırk Kural), İngilizce ismiyle "The Forty Rules of Love" (Aşkın Kırk Kuralı) kitabını, okuyucuya sadece boş zamanlarını eğlenceli bir geçirsin diye sunmuyor. Kitabın Türkçe baskısının sonunda, kitabı yazarken kullandığı kaynaklara yer vermiştir. Aşk romanı gerçekten farklı bir romandır ve çevrildiği dillere göre hacmi değişmektedir. Halid Cubeylî'nin yaptığı Arapça çeviri ise orta ölçekte 512 sayfaya ulaşmaktadır. Roman, okuyucuyu, içindeki pırlıtyı araştırması ve yaşamındaki karanlık bölgelere doğru ilerlemesi için harekete geçirir. Mutasavvıfların diliyle, bu roman, tarikat ehline rastlayan bir kişide meydana gelen feyiz veya tecelli gibidir. İç içe geçmiş iki romanda farklılıkları, ortak noktalarından fazla olan dört önemli karakter bulunmaktadır. Bu iki romanda yer alan öyküler, farklı tarihî dönemlerde geçmektedir. Siyasi yenilgiler ve dini çatışmalarıyla XIII. yüzyıl (İslam ülkelerinin Moğol süvarilerinin atlarıyla çğnenmesi) ve ideolojik çekişmeleri, insanı alt eden buluşlarıyla XXI. yüzyıl. Romandaki öyküler coğrafi olarak da iki farklı yerde cereyan eder: Asya'nın ortasındaki Konya ve Amerika'nın en batısında yer alan Boston şehrinde. Bu çift yönlülük kültürel ve teknolojik açıdan da mevcuttur (birinci metinde tekkeler ve hanlar; ikinci metinde ise teknolojinin baskınlığı).

Romanda çizilen tablolar zahiren farklı görünse de yazar, iki dünyayı birleştire-

rek, okuyucuyu, sürükleyici bir anlatıyla mutasavvıfların dünyasına; tekkelere ve dervişlere götürür. Bu âlem, isyankâr ruhlar ile ne yapacağını bilmeyen çaresizleri, ilahi aşkın patikalarında yol alan kişiler haline getirmiş ve yaşamın sürmesini sağlayan hayat iksiri mesabesinde olan bir bağla, dervişleri birbirine yaklaştırmıştır ki bu da aşktır. Değişmek ve değiştirmek için insanı farklı yollara iten ve kalpteki kararlık köşeleri aydınlatan aşk. Öyleyse bu roman her insanın hayatındaki kaçınılmaz karşılaşmaların izlerinden doğmuştur. Tüm biçimleriyle aşkın romanıdır. Şems-i Tebrizî'nin aşk için koyduğu kırk kuraldan birinde söylediği gibi, nasıl da vaksiz, habersiz hatta hiç aklımızda yokken ansızın gelir aşk.

II.

Romandaki olaylar tek bir süreçte devam etmez. Olaylar, roman kahramanının el yazması bir romanı okumaya başlamasıyla çift boyutlu bir hale gelir. Ella fırsat bulduğunda, yayınevinin ona incelemesi için verdiği el yazması romanı yazan meçhul şahsın kimliğini araştırmaya koyulur. Onun elektronik posta adresine ulaşır ulaşmaz da günlük olarak yazışmaya başlarlar. Kahramanımızın aldığı mektuplar, durgun suya atılmış bir taş gibi onun durağan hayatına bir canlılık getirir. Buna paralel olarak da Ella ve David'in hayatındaki bazı kırılma noktalarına şahit oluruz. Bunlar bir şekilde Aziz'le de ilgilidir. Diğer yandan sevgilisi Margot'un ölümünden sonra Aziz Zahara'nın hayatındaki değişiklikleri; işini kaybettikten sonra yaşadığı bunalımı, Fas'ta bir grup sûfî ile ilişkisini, bir müzik grubu oluşturup, onlardan uzun süre ayrılmayışını ve bu grupla beraber dünyayı dolaşmasını izleriz. Ella'nın ona ulaşmasından sonra da Aziz Zahara'nın kanser yüzünden öldüğüne tanık oluruz. Bunlardan sonra Ella ailesini terk eder. Kızı Jeanette dışında kimse bunu anlayışla karşılamaz. İkizler ise oldukça sert bir tavır takınırlar. Bu olaylara paralel olarak da iç metinde Mevlânâ ve Şems'in hikâyesi devam eder. Öyküler birbirine karışır. Mevlânâ ve Şems'in yoları hoşgörü ve tolerans yoksunu, softa kişilerle kesişir. Şems'in Mevlânâ'ya Bayezid-i Bistâmî ile Hz. Peygamberi karşılaştırarak sorduğu soruyu duyan mutaassıp Şeyh Yasin, onu tekfir etmiştir. İşte bu derinlikten uzak yüzeysel düşünme biçimi, dervişin hayatına mal olacaktır.

Anlatıya iki ayrı süreç hâkim olmaktadır. İlkinde, şimdiki zamanda yani Mayıs 2008'de bir eş ve üç çocuk annesi olan Ella'nın hikâyesi serdedilmektedir. Ella, eşi David'le, sayısız ihaneti sebebiyle, Boston'da, damarlarından sevginin çekildiği bir hayat sürmektedir. Üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi bezgin ve yorgun bir yaşamın tam ortasındadır. İçinde aşkını bulduğu mutfaktan bile bıkmıştır. Kocasının ona bir yayınevinde editörlük işi bulmasından sonra hayatı tamamen değişir. Romandaki ikinci süreç ise nispeten daha eski bir zaman dilimine uzanmaktadır: Mart 1242. Bu süreç, yayınevinin Ella'ya incelemesi için gönderdiği, Amsterdam'lı, ismi A. Z. Zahara olan bir yazarın "Aşk Şeriatı" başlıklı romana paralel olarak ilerlemektedir.

Bu roman meşhur mutasavvıf Mevlânâ Celâleddîn er-Rûmî'nin hayatıyla ilgilidir. Zaten romanın alt başlığı da *Bir Mevlânâ Celâleddîn Rûmî Romanı* şeklindedir.¹ Bu iç metin daha çok Mevlânâ ile Şems'in sıradan bir dostluk algısının üzerinde seyreden ilişkisi ve bu ilişkinin tartışmalı ve cazibeli yönleri üzerine kurgulanmıştır. Sonunda Şems ansızın ortadan kaybolur yahut öldürülür. İki kişinin tanışması ve üst bir dille iletişim kurması, romanın önemli yapıtaşlarından birini temsil eder. Bu ilişkinin etkileri, başta Mevlânâ'nın aile fertleri olmak üzere daha birçok kişiye uzanmaktadır.

III.

Roman çok zamanlı ve katmanlı bir yapı olarak inşa edilmiştir. Buna paralel olarak da Mevlânâ ile Şems arasındaki ilişki, romanın diğer karakterlerinin bakış açılarıyla tasvir edilmiştir. Bunların içinde Mevlânâ'nın oğulları; Alaaddin ve Sultan Veled, kızı Kimya, eşi Kira gibi aile bireylerinin olmasının yanı sıra; Katil, Efendi, ko-yu bir softa olan Şeyh Yasin, Dilenci Hasan, Cengâver Baybars, Fahîşe Çöl Gülü, Sarhoş Süleyman ve Talebe Hüsam gibi aile dışı karakterler de vardır. Karakterlerin tasvirine göre iki kişi arasındaki bu ilişki sevgi ve nefret arasında değişik tonlar kazanır. Esas dikkat çeken hakikatin ortaya çıkarılması için aynı hikâyenin değişik şahısların farklı algılama biçimiyle anlatılmasıdır. Bu durum Şems'in öldürülmesi olayında açıkça görülmektedir. Bu olay önce Sarhoş Süleyman, ardından Alaaddin, sonra da bizzat Katil'in ve nihayet Mevlânâ'nın dilinden aktarılmıştır. Aynı durum Çöl Gülü ve onun mescide girişi için de geçerlidir. Yazar elektronik postayı Ella ve Aziz arasındaki ilişkinin derinleşmesi için kullanırken, aynı romandaki sesler çok katmanlı bir hal almaktadır. Bu çok katmanlılık anlatıcı kişiye de yansır. Örneğin, Ella ve eşi arasındaki (günümüz) hikâye "O" anlatıcı tarafından aktarılırken, Ella ve Aziz arasındaki öykü, Mevlânâ ve Şems'in öyküsü ile bunlarla ilişkisi olan karakterler ise "ben" anlatıcı tarafından aktarılmaktadır. Anlatıcının bu şekilde değişmesi rastgele ortaya çıkan bir durum değildir. Karakterin değişik açılardan sunulması, bu karakterin Ella ile olan ilişkisinin durumunu belirlemek ve mesafe koymak için düşünülmüştür. "O" anlatıcının kullanılması karakterin bir şekilde yabancılaştırılmasına dayanmaktadır. Kullanılan dil ise gerçekten derinlikli ve şiirseldir aynı zamanda anlatıma da insicamlı bir şekilde eşlik etmektedir. Şems ve Mevlânâ'yı anlatırken insanı tasavvufun özüne yaklaştırır. Günümüz için kullandığı dil ise tam da vakıya uygun, günümüzdeki hayatın hızını gösteren canlı ve yerinde duramayan bir dildir.

Yazar romanı, önsöz ve Ella başlığıyla ayırdığı küçük bölümden sonra, "Aşk Şe-

¹ Romanın Türkçe baskısında iç metindeki bu roman için bir alt başlık kullanılmamıştır (Elif Şafak, *Aşk, Doğan Kitap*, 100. Baskı, İstanbul, 2009, s.33). (Ç.N.)

riyatı” iç başlığıyla Aziz Zahara'nın romanı gelecek biçimde tasarlamıştır. Sonraki bölüm ise önsözün ardından “Katil” başlığıyla devam etmiştir. Bu bölümde bir çeşit geriye dönüş² tekniği kullanılmıştır. “Ben” anlatıcısıyla Katil'in Şems-i Tebrîzî'yi ölüme nasıl hazırladığı ve nasıl öldürdüğü hikâye edilmiştir. Henüz kendisi hakkında hiçbir şey söylenmemişken, romandaki bir karakterin ölümünü anlatmak, romandaki diğer olaylar için ciddi bir merak duygusu uyandırmaktadır. Daha sonra beş kısımdan oluşan ve günümüz ile geçmişin iç içe girdiği bölüm gelir. Bu zamansal çok katmanlılıkta ise baskın olan, geçmişin anlatısıdır. Romandaki bölümlerin içindeki alt kısımların oluşturduğu düzen içinde bazen anlatılan hikâyeyi ikiye bölen bazen de hikâyenin bittiği izlenimi veren küçük parçalar girer. Bu durumun bir karmaşa oluşturması beklenirken, aksine olaylar zincirleme bir yükselişe geçer. Çöl Gülü ve Kimya gibi karakterlerin geçmişinden bahsedilirken meydana gelen geriye dönüşler nedeniyle zamanda bazı yırtılmalar/kırılmalar meydana gelmesi yahut Leyla ve Halife Harun Reşidin öyküsü, Hz. Musa ile Hz. Hızır'ın kıssası, Şems'in anlattığı diğer hikâyeler gibi araya ilgisiz hikâyelerin sokulmuş olması (ki bu hikâyelerin yegâne amacı kıssadan hissedir) bin bir gece masallarının teknik yapısını anımsatmaktadır. Burada şunu da belirtmek gerekir: Muteber kaynaklarda Leyla'nın Halife Harun Reşid'le değil Abdümelik b. Mervan'la görüştüğü rivayet edilmektedir. Doğrusu da bu olmalıdır. İkinin görüşmesi şu şekilde anlatılmaktadır: Leyla, yaşlı ilerlemiş bir halde Abdümelik b. Mervan'ın huzuruna çıktığında, halife ona sorar: “Mecnun sende ne gördü?” Leyla şöyle cevap verir: “Seni halife yaptıklarında insanların sende gördüğü şeyi”. İç içe geçmiş olan bu öykülerden sonra daire tamamlanır ve Şems ile Mevlânâ'nın buluşması gerçekleşir. Aynı şekilde Ella ve Aziz'in buluşması.

Romanın giriş kısmından sonraki dört bölümün her biri, başlığını yaşamdaki dört elementten alır: Toprak, su, rüzgâr ve ateş. Bunlara ek olarak son bölümün başlığı da “Boşluk” olarak konulmuştur. Bölümlerin bu şekilde tasarlanması, hayatın tamamına işaret etmektedir. Bölüm başlıkları, okuyucuya bölümün atmosferine girmesi ve romanın kurmaca dünyalarında dolaşması için anahtarlar verir. Bunu yaparken de hayatı şekillendiren en özel niteliğin tabiatını gösterir. Hayat unsurlarının tamamlanmasıyla da son veya boşluk meydana gelir. Böylece hikâyenin dairesi tamamlanır ve yeniden toprağa dönülür. Bu da Aziz'in ölümü yahut Şems'in öldürülmesidir.

² Bu tür geriye dönüşler daha çok polisiye romanlarda kullanılmaktadır. Amaç, okuyucuda ortaya atılan problemleri durumun, nasıl çözüleceği yahut bu noktaya nasıl gelineceği hususunda ilgi uyandırmaktır. Bk. Mehmet Tekin, *Roman Sanatı 1*, Ötüken yayınları, 4. Basım, İstanbul, 2004, s. 238. (Ç.N.)

IV.

Gerek tarihi metinde gerekse günümüzdeki metinde karakterler arasındaki ilişkiler belli bir ortak nokta üzerinden şekillenmektedir. Ella ve Aziz'i birleştiren, yayınevinin ilk editörlük işi olarak Ella'ya gönderdiği el yazması romandır. İkisini bir araya getiren bu romandır. Aralarında oluşan sevgi Ella'yı tüm sosyal ve evlilik bağlarından kurtarmış, ondan bambaşka bir insan ortaya çıkarmıştır. İlk görüşmeleri ise elektronik postalar yoluyla meydana gelmiştir. İlişki bu şekilde başlamış, yüz yüze görüşme ise nispeten gecikmiştir. Artık Ella yüreğinin derinliklerinde tutuşmaya başlayan sevgiden başka hiçbir şeye aldırış etmez. Mektuplar ilk başlarda kitabın yazarını tanımak amacıyla gönderilmiştir. Ancak Jeanette'in, tartışmalarından sonra, annesinin özürlerini kabul etmesinin hemen peşinden, Ella ve Aziz arasındaki ilişki başka bir yöne evrilmiştir. Ella, kızının kendisini affetmesinden sonra Aziz'e gönderdiği mektupta kızıyla ilgili dileğinin gerçekleştiğini, dilek ağacında dua ettiği için Aziz'e teşekkürlerini ifade eder. Aynı şekilde Şems ile Mevlânâ'nın ilişkisi de Efendi'nin derviş tekkesindeki Baba Zaman'a yazdığı mektupla başlar. Şems de İran'dan Bağdat'a geldiğinde sözü edilen tekkeye ulaşacaktır. Efendi, mektubunda, bu dünyada sayılı günleri kaldığını zikrettikten sonra, Mevlânâ'ya yoldaşlık edecek, onun gönlünü coşturacak, yanmasına ve olgunlaşmasına vesile olacak yoldaşı hakkında Baba Zaman'dan bilgi istemektedir. Mektubun mesajı şudur: Rumi, bir insan ve bir mürşit olarak hiçbir noksanı bulunmamasına rağmen gönlündeki boşluğu dolduracak bir insan aramaktadır. Bu yüzden buluşma herkesi şaşkınlığa düşüren bir biçimde gerçekleşir. Mevlânâ Cuma namazından çıktıktan sonra Şems onun karşısına çıkar ve bir soru sorar, Rûmî cevap verememiştir. Bu olaydan sonra ikisi kırk gün boyunca halvette kalır, birbirlerinden ayrılmazlar. Halvetten çıktıktan sonra, Rûmî bambaşka bir insan olur.

V.

Romandaki mektupların işarî bir yönü de vardır. Çünkü bunlar tebliğ vazifesinin ötesinde bir anlam taşır. Mektuplar hemen bütün karakterlerin gidişatında değişim ve dönüşüme sebep olan bir etkiye sahiptir. Bunlar gerçekte yazarın okuyucuya ulaştırmak istediği mektuplardır. Çünkü romandaki karakterlerden biri, diğerine bir mektupla ulaşır ulaşmaz ötekinde olumlu yahut olumsuz bir değişim hâsıl olur. Değişim olumlu veya olumsuz olsun, bu durum Şems'in koyduğu kırk kuraldan birini teşkil etmektedir. Orta yaşlı bir kadın olan ve kocası David ile bir kriz yaşayan Ella'nın, el yazması romanı okumaya ve Aziz'le mektuplaşmaya başlamasıyla beraber, aşk hakkındaki düşüncelerinde olumlu bir değişiklik meydana gelir. Oysa kızı Jeanette, Scott ile evlenme kararını açıkladığında, bu kararın karşısında yer

almış ve aşkla ilgili biraz da alaycı bir tavır takınarak, aşkın her sorunu halledemeyeceğine, bunun saflık olduğuna dair bir takım sözler sarf etmiştir.³ Mektuplar, El-la'nın David'le olan ilişkisinde, aralarında bedensel bir ilişki olmamasına rağmen, kaybettiği duygularını yeniden canlandırmak ve bir anlamda sadece duygularla yetinmeyi öğretmek için gelmektedir. Seyyid Burhaneddin'den Baba Zaman'a gelen mektubun da böyle olumlu bir tesiri vardır. Mektupta ona, Rûmî ve ilminden, Konya ahalisinin nasıl onun etrafında toplandığından, genç yaşta iyi bir mürşit ve önder oluşundan ve binlerce müridi olduğundan bahsetmiştir. Ancak Rûmî etrafındaki kişiler içinde ruhundaki boşluğu dolduracak kişiyi bulamamıştır. Tam da bu noktada Seyyid Burhaneddin, Rûmî'nin gördüğü bir rüyayı hatırlar: *Uzak diyarda arı kovanı gibi bir şehirde birini arıyormuş. Arapça kelimeler yazılıymış etrafta...Ardından şöyle der: "Rûmî'nin aradığı yoldaşın sizin çatınızın altında yaşadığına kaniyim. İşte bu mektubu yazış nedenim budur".*⁴ Mektuptan sonra bu iki insanın ve ilişki kurdukları herkesin hayatı değişir. Mektup motifi romanda olumlu etkiler oluşturmakla beraber olumsuz tesirlere de neden olur. Örneğin, Katil, nerden geldiği belli olmayan esrareniz bir mektup alır almaz, meyhanede meçhul kişilerle bir araya gelir. Bu buluşmadan sonra Katil'in Şems'i öldürme misyonu artık belirlenmiştir. Çünkü Şems onlara göre yoldan çıkmış bir zındıktır.

Dikkat çeken diğer bir husus da Şems'in ilişki kurduğu kişilerin ona karşı aynı çizgide olmamalarıdır. Şems'e karşı çıkanların başında gelen Mutaassıp Şeyh Yasin, fikirleri ve tarzı yüzünden ona karşı çok sert bir tavır takınmıştır. Yeğeni Cengâver Baybars ise Çöl Gülü ile arasını bozduğu için Şems'e düşman olmuştur. Rûmî'nin oğlu Alaaddin ise Şems'in babasıyla olan sıkı ilişkisinden dolayı ona kin duymaktadır. Şems'in, Alaaddin'in evlenmeyi çok istediği Kimya ile evlenmesinden sonra ise ilişkisi daha gergin bir hale gelmiştir. Şems'in dostluk ilişkisi kurduğu karakterlerde ise, bu ilişki onların hayatlarında dönüşümler oluşturacak etkiler meydana getirmiştir. Mevlana'nın şiir divanı bu ilişkinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Tasavvuf ehlinin diliyle söyleyecek olursak, Şems ve Mevlana'nın feyzinden, onlara şöyle bir uğrayıp geçenler, tesadüfen karşılaşanlar, kısacası onlarla bir şekilde ilişki kuran herkes, nasibini almıştır. Fahişe Çöl Gülü, Şems'le görüşmesi neticesinde beden zincirlerinden kurtulup ilahi aşkın denizine dalmıştır. Bu durum Çöl Gülü'nün arkadaşında ve onu dost tutmak isteyen Baybars'ta dehşet uyandırmıştır. Dilenci Hasan ve Sarhoş Süleyman ise Şems sayesinde kalplerinde Allah'ı taşıdıklarının farkına varmışlardır. Kimya da tüm benliğiyle ona âşık olmuştur. Sonra Kimya'nın hiç akıl erdiremediği, sanki sadece kâğıt üzerinde gibi görünen evlilikleri gerçekleşmiştir. Kimya Çöl Gül'ünün geçmişine dair edindiği bilgilerle Şems'i etki-

³ Aşk, s. 18-24.

⁴ Aşk, s. 99.

lemeye ve kalbini çalmaya çalışmış ancak her defasında reddedilmiştir. Fransız yazar Muriel Maufroy'nun *Mevlânâ'nın Kızı* başlıklı romanında (Arapçaya çeviren: Muhammed İyd İbrahim) Kimya'nın ölüm nedeni, vuslatlarının çabuk olması için Allah'a dua etmesi olarak zikredilmiştir. Kimya, yüreğinde alevlenen bu yangına güç yetirememiştir. İlk karşılaşmalarında Şems onu uyarmıştır ancak o, Şems'in "insanların çoğu değişime hazır değildir. Yanmaya hazır değildir" sözünü anlayamamıştır. Şems'in ortadan kaybolmasının sebebinin Kimya'nın ölmesi olduğu da rivayet edilmiştir.

Sonuç olarak şöyle diyebiliriz. Gerçekten, okuması zevkli ve sağlam ilmeklerle dokunmuş bir metnin karşısındayız. Yazarın üslubu, kullandığı teknikler, ulaşmak istediği hedefler, asıl metnin ruhu korunarak sağlıklı bir tercümeyle Arapçaya aktarılmıştır.

Kaynakça

- » Memdûh Ferrâc Nâbî, Reyyu ervahi'z-zâmie bi-ittibâ'i "kavâ'idu'l- 'işk el-erbe'ün" li Elif Şafak, *Mecelletu'l-İmârât es-Sekâfiyye*, sy. 18, Dubai 2013.
- » Şafak, Elif, *Aşk, Doğan Kitap*, 100. Baskı, İstanbul 2009.
- » Tekin, Mehmet, *Roman Sanatı 1*, Ötüken yayınları, 4. Basım, İstanbul 2004.